

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гойко А.Ф., Гриценко О.С., Шевчук К.І. Сорокіна Л.В., Закорко П.П. та ін.. Економіка проектування в будівництві: навч. посібн. / . – К.: КНУБА, 2015. – 236 с.
2. Аккоф Р.Л. Планирование будущего корпораций. –М.: Прогресс, 1985.-328 с.
3. Квактун О.О., Лисенко Я.О. Сучасний стан світового ринку інжинірингових послуг. /Економічний простір № 74, 2013. ДВНЗ “Придніпровська державна академія будівництва та архітектури”.
4. Термінологічний апарат інжинірингу. Електронний ресурс. http://gmi.nmu.org.ua/ua/news/news_CAD/cadd25/.
5. Галимова Р.Р. Стоимостной инжиниринг в строительстве. Електронний ресурс. s45_009(7).pdf.
6. Сутність вартісного інжинірингу. Електронний ресурс. http://www.conf2013.pmi.ru/Presentation/Palagin_Co st.pdf

АННОТАЦИЯ

Рассматриваются вопросы развития стоимостного инжиниринга как средства влияния на эффективность строительного производства. В статье приведены исторический аспект развития инжиниринга в строительной отрасли. Раскрыто сущность, определение и виды инжиниринга, реинжиниринга и ТРИЗ - инжиниринга. Рассмотрены вопросы стоимостного инжиниринга, как комплексного управления стоимостью.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: *инжиниринг, стоимостной инжиниринг, инжиниринговые услуги, бизнес-процесс, управление стоимостью.*

ANNOTATION

The questions concerning the development of value engineering as a means to influence the efficiency of building production. The article gives a historical perspective of engineering construction. The essence, the definition and types of engineering, reengineering and TRIZ - engineering. The question of value engineering as a comprehensive cost management.

Keywords: *engineering, value engineering, engineering services, business process, management cost.*

УДК 658.14

М.В. Лаже, асп. ПДАБА, м. Дніпропетровськ

АНАЛІЗ СТАНУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ З МЕТОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ ЇХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Аналіз стану будівельних підприємств з метою визначення загроз, що впливають на економічну безпеку будівельних підприємств. В статті визначенні види загроз характерні саме для будівельних підприємств. Формування системи ефективних заходів протидії можливому негативному впливу і своєчасного реагування на них спрямоване на забезпечення максимальних можливостей реалізації економічних інтересів підприємств з одного боку, і забезпечення достатнього рівня їх економічної безпеки, зокрема стосовно зовнішніх загроз. Своєчасне реагування підприємств будівельної галузі на зміни зовнішнього середовища, протидія негативному впливу із-зовні, розробка дієвих інструментів, повинні враховувати широке коло факторів соціально-економічного розвитку країни, а також галузеву і регіональну специфіку, базуючись на певному достатньому рівні економічної безпеки.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *загрози, будівельні підприємства, економічна безпека, види загроз.*

Постановка проблеми. Будівельна галузь є однією із основних галузей розвитку економіки, від якої залежить ефективно функціонування господарства країни. Кризовий стан економіки, політична нестабільність, непослідовність проведення економічних реформ призвели до економічних втрат. Все це відобразилось на розвитку будівельних підприємств, що обумовлює необхідність проведення дослідження стану середовища та встановлення впливу цих тенденцій на їх економічну безпеку.

Аналіз останніх досліджень. Питання розвитку будівельних підприємств і будівельної галузі досліджують такі фахівці: В. Анін, Л. Левіт, І. Молчанов, Т. Одаренко, Р. Подольський, О. Шевчук та ін. Автори, приділяючи значну увагу еконо-

мічним аспектам функціонування галузі, не достатньо розглядають питання, пов'язані з економічною безпекою будівельних підприємств та види загроз, що на неї впливають.

Мета статті. Проаналізувати стан будівельних підприємств України та встановити чинники, що впливають на їх економічну безпеку.

Викладення основного матеріалу.

Стан будівництва та перспективи його розвитку обумовлюються загальним станом економіки України. Основною проблемою розвитку будівництва залишається збільшення собівартості робіт через подорожчання основних складових будівництва. З метою підтримки рівня рентабельності будівельні компанії вимушені підвищувати вартість робіт та послуг, що в результаті негативно впливає на динаміку попиту з боку замовників. Збитковість будівництва зменшує його інвестиційну привабливість. У попередньому році кількість збиткових компаній перевищувала 55% від загальної кількості підприємств галузі. Повільне зростання довгострокового кредитування також обмежувало можливості для нарощування фінансування інвестиційних проектів. Основними пріоритетними напрямками структурної реорганізації будівництва будуть розширення, реконструкція, перепрофілювання і технічне переоснащення існуючих об'єктів.

Економіка будівництва, як і весь економічний механізм країни, знаходиться у постійному стані серйозних змін. Сфера будівництва є досить важливою та актуальною, оскільки від її розвитку залежить багато чинників, серед яких:

- забезпеченість населення житлом, закладами культури, освіти та науки;
- забезпеченість об'єктами виробничого та торгівельного призначення;
- організація та проведення загальнобудівельних та спеціалізованих робіт з будівництва та реконструкції промислових підприємств та споруд, житлового будівництва, об'єктів культурно-побутового призначення;
- своєчасне введення в дію перелічених об'єктів тощо.

Будівельний комплекс являє собою сукупність галузей, виробництв і організацій,

що характеризуються тісними установленими економічними, організаційними, технічними та технологічними зв'язками в одержанні кінцевого результату – забезпеченні виробництва основних засобів національного господарства. Саме кінцевий результат організаційно поєднує будівельні організації та виробництва, а також організації інших галузей в єдине ціле [3].

Виходячи із логіки розвитку будівельних підприємств можна стверджувати, що будь-які дослідження в цій сфері мають чітко виражений галузевий та регіональний характер, про що свідчить і світовий досвід. Тому для процвітання галузей та регіонів, регіональні органи влади, стосовно будівництва, ставлять завдання проведення активної містобудівної політики регіону та галузі, створення сприятливих умов для формування регіонального будівельного комплексу, його складу та структури – як технологічної, так і за формами власності на засоби виробництва. Перелічені заходи, їх розробка та використання стосовно будівництва мають першочергове значення для регіону.

Впровадження нових методів будівництва (монтажні конструкції, підвищення технічного рівня, застосування поточного методу введення робіт тощо) дозволять значно підвищити ефективність технологій будівельного виробництва і коригувати собівартість. Будівельні організації самостійно формують свої цілі та завдання, розробляють стратегію і тактику свого розвитку, шукають необхідні їм фінансові ресурси, формують трудовий колектив, займаються придбанням засобів і предметів праці, вирішують безліч організаційних питань щодо створення організаційної структури управління та інше. Тобто, будівельні організації самостійно проводять свою діяльність, а державний вплив на їх економічну та функціональну поведінку може здійснюватися опосередковано з обов'язковим законодавчим забезпеченням.

Будівельні підприємства України в 2015 році підвищили обсяги робіт порівняно з аналогічним періодом попереднього року на 14,9% – до 57,5 млрд грн.

У 2014 р. українські будівельні підприємства знизили обсяги робіт порівняно з 2013 р. на 21,7% – до 50,2 млрд грн. (рис. 1, 2).

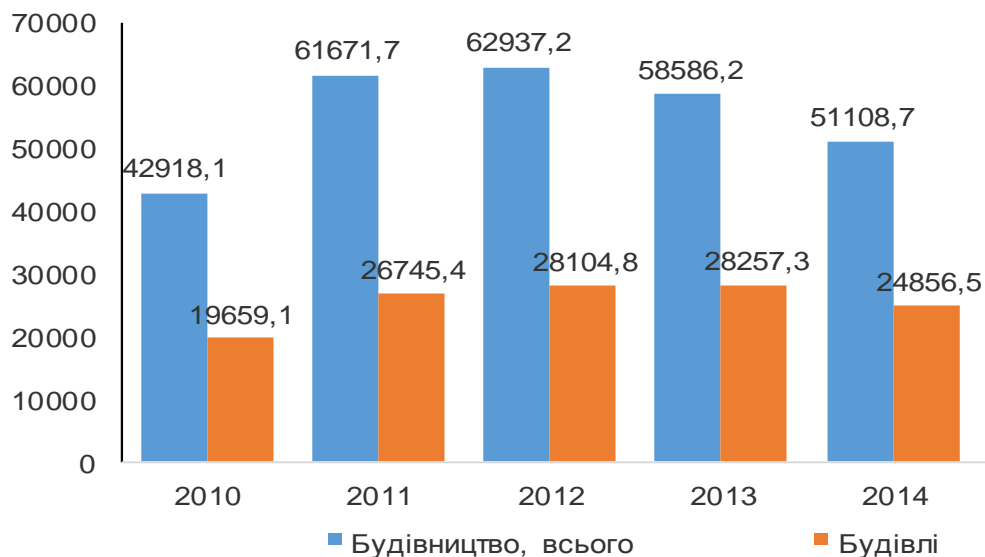

Рис. 1 Обсяг виконаних будівельних робіт (млн. грн) за період 2010-2014 рр. [3]

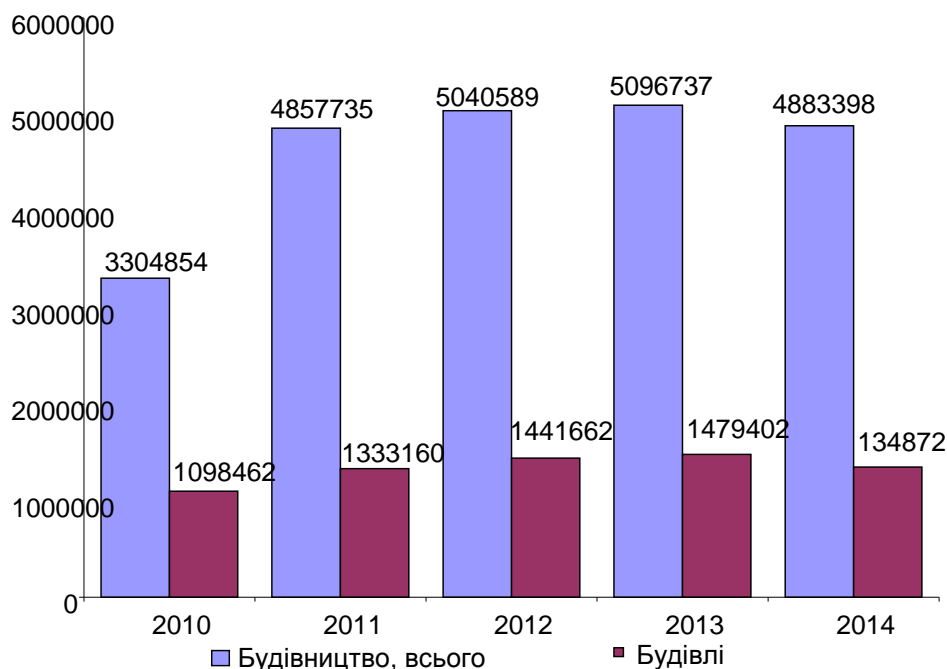

Рис. 2. Обсяг виконаних будівельних робіт (тис.грн.) в Дніпропетровській обл. [4]

Кризові явища в цілому у будівельній галузі разом з нестабільною політичною ситуацією в Україні спричинили зменшення обсягу виконання будівельних робіт порівняно з 2011-2012 рр.

Високі темпи зростання інвестицій в основний капітал необхідні для суттєвого оновлення основних фондів, яке має бути здійснене в найближчі роки, оскільки моральний і фізичний знос основного капіталу в Україні в останні десятиліття досягли такого рівня, коли тільки прискорене зростання виробництва

продукції фондоутворюючих галузей здатне забезпечити значне збільшення виробництва та зростання рівня життя населення. Основним джерелом фінансування виробничого сектору економіки є власні кошти підприємств, тому для стимулювання їх вкладення необхідно посилити як участь держави в інвестиційному процесі, так і самих підприємств. В умовах стимулювання державою інвестицій в економіку країни та щорічного нарощування обсягу інвестицій можливий стійкий економічний ріст. І не

залежно від виконання чи не виконання вище згаданих умов, проблема економічної безпеки підприємств являється однією із найголовніших. У разі її досягнення підприємства мають можливість ефективно реалізовувати свій виробничий та економічний потенціал, а при створенні більш сприятливих умов - повною мірою реалізовувати стратегічні цілі. Будівельна галузь, як будь-яка галузь матеріального виробництва, має свої особливості. Такими для неї є високий ступінь мобільності, матеріаломісткості, трудомісткості, тривалість інвестиційного циклу. Будівельні об'єкти завжди зберігають риси своєї унікальності. До певних організаційних особливостей призводить і те, що успішна діяльність організацій будівельної галузі безпосередньо залежить від наявності замовлень [2].

Особливості будівельної продукції призводять до прямої залежності будівельних організацій і від соціально-економічних умов регіону, в якому вони функціонують. Все це необхідно враховувати при аналізі діяльності будівельної організації і особливості регіону. В якості регіону дослідження була обрана Дніпропетровська область.

На сьогодні в Дніпропетровській області за даними головного управління статистики функціонують 2044 будівельних організацій, понад 120 підприємств промисловості будівельних матеріалів. Розробкою проектно-кошторисної документації та дослідно-вишукувальними роботами там займаються понад 150 проектних організацій. В області у 2015 р. введено в експлуатацію 339765 тис. квадратних метрів житла. Біля половини житлового будівництва будується індивідуальними забудовниками. Індекс будівельної продукції до відповідного періоду попереднього року становив 91 % [4]. У поєднанні з будівництвом розвиваються суміжні галузі: цементна, виробництво цегли і інших будматеріалів.

Оскільки будівельна галузь є однією з ключових секторів економіки, ефективність роботи будівельних підприємств є індикатором розвитку економіки. Для

забезпечення ефективного функціонування, сучасному підприємству будівельної галузі необхідно не тільки постійно проводити моніторинг рівня економічної безпеки, але й оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища, виникнення потенційних і реальних загроз, беручи до уваги особливості соціально-економічного розвитку, його тенденції й перспективи.

Визначаючи характерні для будівельних підприємств загрози треба враховувати ряд факторів, що впливають саме на ці підприємства:

- виконання будівельних робіт часто не дозволяє заздалегідь точно визначити кінцеву вартість робіт по об'єкту, як наслідок конкуренція на ринку замовлень (недобросовісна конкуренція у всіх її проявах); монополізація ринку великими будівельними підприємствами; корупційні відносини при розподілі державних і муніципальних замовлень; внутрішнє шахрайство;

- технічна складність процесу будівництва, що формує наступні види специфічних загроз економічній безпеці: нанесення збитку об'єкту будівництва, техніці, псування товарно-матеріальних цінностей; нанесення шкоди персоналу (виробничий травматизм); загроза появи браку, в тому числі прихованого, по роботах, виконаних силами субпідрядників, а також обумовленого низькою якістю використаних будматеріалів; загроза появи браку, обумовленого низькою якістю роботи проектних організацій, а також генпідрядників;

- зниження якості кадрового потенціалу та ефективність, що призводить до загрози появи браку, обумовленого низькою якістю роботи;

- віддаленість і територіальна роз'єднаність об'єктів будівництва, що формує - зниження рівня керованості процесом будівництва на об'єкті; зростання транспортних ризиків; розкрадання технічно матеріальних цінностей на приоб'єктних складах і об'єктах [5].

Формування системи ефективних економіко-організаційних заходів протидії їх

можливого негативному впливу і своєчасного реагування на них спрямоване на забезпечення максимальних можливостей реалізації економічних інтересів підприємств з одного боку, і забезпечення достатнього рівня їх економічної безпеки, зокрема стосовно зовнішніх загроз. Тобто, оперативне реагування підприємств будівельної галузі на зміни зовнішнього середовища, протидія негативному впливу із-зовні, розробка дієвих інструментів, повинні враховувати широке коло факторів соціально-економічного розвитку країни, а також галузеву і регіональну специфіку, базуючись на певному достатньому рівні економічної безпеки.

Висновки. На основі аналізу стану будівельних підприємств можна зробити висновок, що розвиток будівельних підприємств в сучасних умовах подолання наслідків кризових явищ є можливим лише на основі ефективного управління їх економічною безпекою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Федоренко В. Г. Концепція стратегії розвитку будівельного комплексу України на період до 2015 року / В. Г. Федоренко // Економіка та держава. – 2007. – №1. – С. 3.
2. Григор'єва Л. В. Оцінка потенціалу будівельних підприємств як аналітичне забезпечення інвестування/ Л. В. Григор'єва // Ефективна економіка. – 2013. - № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1363>
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний сайт головного управління статистики в Дніпропетровській області [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dnestrstat.gov.ua/>
5. Богдан Н.М. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємств будівельного комплексу в процесі взаємодії із зовнішнім середовищем [Електронний ресурс] / Н.М. Богдан // Ефективна економіка. – 2012. – №10. – С. 18-26.

АННОТАЦИЯ

Анализ состояния строительных предприятий с целью определения угроз, влияющих на экономическую безопасность строительных предприятий. В статье определены виды угроз характерные именно для строительных предприятий. Формирование системы эффективных мер противодействия возможному ущербу и своевременного реагирования на них направлено на обеспечение максимальных возможностей реализации экономических интересов предприятий с одной стороны, и обеспечение достаточного уровня их экономической безопасности, в частности относительно внешних угроз. Своевременное реагирование предприятий строительной отрасли на изменения внешней среды, противодействие негативному влиянию извне, разработка действенных инструментов, должны учитывать широкий круг факторов социально-экономического развития страны, а также отраслевую и региональную специфику, основываясь на определенном достаточном уровне экономической безопасности.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: угрозы, строительные предприятия, экономическая безопасность, виды угроз.

ANNOTATION

The analysis of the construction companies to identify threats that affect the economic security of the construction companies. The article defining the types of threats specific to construction companies Formation of effective measures against their possible negative effects and timely respond to them aimed at maximizing the feasibility of the economic interests of businesses on the one hand, and ensuring a sufficient level of economic security, in particular in relation to external threats. Timely response construction enterprises to changes in the environment, combating negative influence from outside, the development of effective tools, should consider a wide range of factors of socio-economic development, as well as sectoral and regional specificity based on certain sufficient level of economic security

KEYWORDS: threat, construction companies, economic security, the types of threats